

HUQUQIY ONG VA HUQUQIY MADANIYATNING RIVOJLANISHI

Xusanov Ulug‘bek Dilmurod o‘gli

Toshkent shahar TDYU huzuridagi M.S. Vosiqova nomidagi akademik litseyning

1- bosqich 5-guruh o‘quvchisi old1297414@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqola huquqiy ong va huquqiy madaniyatning rivojlanishini muhokama qiladi. Maqolada bu tushunchalarning asosiy jihatlari, ularning ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy jarayonlar bilan bog‘liqligi, shuningdek, huquqiy tarbiyaning ahamiyati haqida so‘z yuritiladi. Huquqiy ongning shakllanishi va uning huquqiy tizim bilan aloqasi hamda o‘zbekistondagi huquqiy madaniyatning rivojlanishi bilan bog‘liq tashabbuslar haqida tahlillar keltiriladi.

Kalit so‘zlar: Huquqiy ong, huquqiy madaniyat, huquqiy tarbiya, fuqarolik jamiyati, huquqiy javobgarlik, huquqiy me‘yorlar, huquqiy xavfsizlik, qonunchilik.

Huquqiy ong va huquqiy madaniyat huquqiy davlatni rivojlantirishning muhim elementlaridir. Bu ikki tushuncha faqat fuqaroning huquqqa bo‘lgan munosabatini belgilab qo‘yibgina qolmay, balki huquqiy tizimning samaradorligiga ham ta‘sir qiladi. Huquqiy ong — bu odamlarning huquq, huquqiy normalar, adolat va huquqiy tartibga bo‘lgan ishonch va tasavvurlarining jihatlaridan iborat tizimdir. Huquqiy madaniyat esa, ushbu ongning kengroq ijtimoiy ko‘rinishi bo‘lib, bu faqat huquqiy ongni emas, balki huquqiy normalarga amal qilish amaliyotini ham o‘z ichiga oladi.

Huquqiy ongning rivojlanishi huquqiy davlatning mustahkamligiga, huquqiy xavfsizlikka va jamiyatdagi adolatga zamin yaratadi. O‘zbekistonda ham huquqiy ong va huquqiy madaniyatni rivojlantirishga qaratilgan bir qator tashabbuslar amalga oshirilmoqda.

O‘zbekistonda Prezidentning “Jamiyatda huquqiy ong va huquqiy madaniyatni yuksaltirish tizimini tubdan takomillashtirish to‘g‘risida” (2019) ahamiyatli qadam hisoblanadi. Ushbu hujjatda, birinchi navbatda, fuqarolarning huquqiy bilimlarini oshirish, ularni huquqiy huquq va burchlariga oid to‘g‘ri qarashlarni shakllantirish maqsad qilib olingan. Huquqiy ongning oshishi huquqiy javobgarlikni tushunish va huquqiy normalarga amal qilishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Huquqiy ong, jumladan, fuqolarning huquqiy munosabatlardagi faolligini va ularning qonunlarni tushunishini belgilaydi. Ushbu ongni shakllantirish uchun davlat darajasida targ‘ibot va huquqiy ta‘lim tizimini takomillashtirish muhimdir. Prezidentning farmonlari ushbu jarayonning rivojida muhim qadam bo‘lib, ularning maqsadi fuqolarning huquqiy bilimlarini oshirish, huquqiy ta‘limni kengaytirish va har kimning huquqiy ehtiyojlariga javob beradigan amaliy vositalarni ishlab chiqishdir. Huquqiy madaniyat fuqolarning qonunlarga bo‘lgan munosabati va ularning huquqiy barqarorlikka bo‘lgan ishonchini belgilaydi. Bu, o‘z navbatida, jamiyatdagi ijtimoiy barqarorlikka va davlatning huquqiy tizimining samaradorligiga ta‘sir qiladi.

20-Mart, 2025-yil

Mustaqillikning dastlabki yillaridan boshlab, O'zbekistonda huquqiy madaniyatni oshirish, fuqarolarning huquqlari va erkinliklarini himoya qilish uchun bir qator huquqiy tashabbuslar amalga oshirilgan.

Prezidentning «Jamiyatda huquqiy ong va huquqiy madaniyatni yuksaltirish tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida» farmonida huquqiy madaniyatni shakllantirishning ijtimoiy ahamiyati ta'kidlangan. Shuningdek, huquqiy madaniyatni rivojlantirishni ta'minlash uchun huquqiy tarbiya va ta'lim tizimlarini takomillashtirish, jamoatchilikni huquqiy normalar haqida xabardor qilish zarurligi ko'rsatilgan.

Huquqiy tarbiya huquqiy ong va madaniyatni shakllantirishda asosiy vosita hisoblanadi. Huquqiy tarbiya va huquqiy ta'lim tizimlari jamiyatning barcha qatlamlarini qamrab olishi kerak. Bu, ayniqsa, yosh avlodni huquqiy bilimlarga ega qilishda muhimdir. Shuningdek, O'zbekistonning barcha oliy ta'lim muassasalarida huquqiy bilimlarning samarali berilishini ta'minlash uchun maxsus dasturlar ishlab chiqilgan.

Xulosa: Huquqiy ong va huquqiy madaniyatni rivojlantirish — bu huquqiy davlatni barqarorlashtirish va fuqarolik jamiyatini shakllantirish uchun muhim jarayonlardir.

O'zbekistonda huquqiy madaniyatni rivojlantirish uchun amalga oshirilayotgan tashabbuslar davlatni huquqiy demokratik jamiyatga aylantirishga qaratilgan. Hukumat, o'z navbatida, fuqarolarni huquqiy tarbiya olishga va qonunlarga hurmat bilan munosabatda bo'lishga undashda davom etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOT RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Jamiyatda huquqiy ong va huquqiy madaniyatni yuksaltirish tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida»gi qarori, 2019 yil.
2. O'zbekiston Respublikasi qonunlari va qonunchilikka oid hujjatlar